

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ; ОСНОВИ БІОЕТИКИ ТА БІОБЕЗПЕКИ;
ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **Медицина**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 11**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **I (осінній), II (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2024-2025**

Обсяг: **1 кредит ECTS (30 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, семінари, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: курс біології загальноосвітньої школи.

Кафедра/підрозділ: **медицини катастроф та військової медицини, пр. Науки, 4, вул. Трінклера, 12**

Керівник освітнього компонента: професор **Волкова Юлія Вікторівна**,
email: yv.volkova@knmu.edu.ua

Посилання на сторінку освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ(Moodle):: <https://distance.knmu.edu.ua/enrol/index.php?id=6240>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Безпека життєдіяльності» навчає здобувачів: виявлення та ідентифікація шкідливих факторів, вивчення їх впливу на людей і навколишнє середовище, прогнозування виникнення небезпек, розробка заходів і способів захисту як в повсякденних умовах, так і в умовах надзвичайних ситуацій.

МЕТА КУРСУ: є теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців щодо створення безпечних умов діяльності і життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості і сталого розвитку суспільства.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати та розуміти основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини; характеристики зовнішніх та внутрішніх негативних факторів; вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки; класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини; методи виявлення шкідливих та небезпечних факторів; законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини; основні принципи колективної безпеки; принципи гармонійного розвитку людини та сталого розвитку людства.

Уміти аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації; оцінити середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу; самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення екстремальних ситуацій; забезпечити особисту безпеку в екстремальних ситуаціях; розробляти й впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток; визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки; оцінювати негативні фактори середовища перебування та визначати шляхи усунення їх дії на людину; надати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим; визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.
2. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини.

3. Природні небезпеки, характер їх проявів і дії на людей та об'єкти економіки. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
4. Техногенні небезпеки та наслідки їх дії. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
5. Безпека харчування як складова безпечної життєдіяльності людини.

Перелік тем семінарів (10 год.):

1. Людина в системі “Людина – зовнішнє середовище”. Значення зовнішнього середовища в системі “Людина – зовнішнє середовище”.
2. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини.
3. Природні та техногенні небезпеки характер їх проявів і дії на людей та об'єкти економіки. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
4. Техногенні небезпеки та наслідки їх дії. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
5. Безпека харчування як складова безпечної життєдіяльності людини. Залік

Перелік тем самостійної роботи студента (25 год.)

1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.
2. Людина в системі “людина – зовнішнє середовище”. Значення зовнішнього середовища в системі “людина – зовнішнє середовище”.
3. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності та охорони праці медичних працівників. Професійні шкідливості при виконанні професійних обов'язків медичних працівників.
4. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини
5. Природні небезпеки, характер їх проявів і дії на людей та об'єкти економіки. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
6. Техногенні небезпеки та наслідки їх дії. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників.
7. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Алгоритм захисних поведінкових реакцій.
8. Безпека харчування як складова безпечної життєдіяльності людини.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні - розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні - демонстрація, ілюстрація; практичні - практична робота, завдання.

За характером логіки пізнання використовуються наступні методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних

причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюється в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + залік$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти може бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Основи біоетики та біобезпеки: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, Т.М. Амбросова та ін. - 2-е вид., вип. – К.: ВСМ «Медицина», 2017. – 392 с.
2. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки : підручник. Тернопіль : ТДМУ, 2017. 400 с
3. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.
4. Запорожан В. М., Аряєв М. Л. Біоетика і біобезпека: Підручник. – К.: Здоров'я, 2013. – 456 с.
5. Методичні рекомендації до дисципліни «Віруси та біобезпека». Київ: КНУ–2017. – 34 с.
6. Біобезпека та біозахист у біологічних лабораторіях 1 та 2 рівнів безпеки: монографія. – Суми: Сумський держ.ун-т. – 2016 . – 123с.
7. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / Луценко Р.В., Колот Е.Г., Бобирьов В.М. – Полтава, 2015. – 175 с.
8. Курс лекцій «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки. Укладач: С. В. Супрунович, Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2020. 42 с.
9. Луценко Р. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / Р.В.Луценко, Е.Г.Колот, В.М.Бобирьов; Українська медична стоматологічна академія. – Полтава: УМСА, 2015. – 175 с
10. *Охорона праці в медичній галузі: підручник / О.П. Яворовський, І.В. Сергета, Ю.О. Паустовський, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред. акад.. НАМНУ О.П.Яворовського. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – 488 с.*
11. Охорона праці в медичній галузі : навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 208 с.
12. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 288 с.
13. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» № 2136-IX від 15.03.2022 р.
14. Закон України «Про пожежну безпеку»
15. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
16. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України “Про затвердження форми трудового договору між працівниками і фізичною особою та порядку реєстрації трудового договору між працівниками і фізичною особою” № 260 від 08.06.01.
17. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями” № 368 від 24.03.04 р.
18. Безпека життєдіяльності: Підручник / В.Г. Цапко, Д.І. Мазоренко, Ю.С. Скобло, Л.М. Тіщенко; за ред. В.Г. Цапка. – К.: Знання, 2008. – 397 с.

Допоміжна:

1. Закон України «Про протидію захворюванню на туберкульоз» № 2586-III від 05.07.2001р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України № 337 від 17.04.2019 р. «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
3. Наказ МОЗ України № 246 від 21.05.2007 р. «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій».
4. Наказів МОЗ України № 955 від 05.11.2013 р. «Порядок проведення екстреної постконтактної профілактики ВІЛ-інфекції у працівників при виконанні професійних обов'язків».
5. «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затверджена наказом

МОЗ України № 248 від 08.04.2014 р.

6. Наказ Держнаглядохоронпраці України № 15 від 26.01.05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».
7. Наказ МОЗ України від 25.02.2020 № 521 "Про внесення зміни до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб".
8. Постанова КМУ від 11 березня 2020 р. № 211, Київ «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».
9. Наказ МОЗ України від 13.03.2020 № 663 «Про оптимізацію заходів щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків COVID-19».
10. Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 463 «Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови»
11. Безпека життєдіяльності: для здобувачів освіти ВНЗ України I-IV рівнів акредитації / Є.П. Желібо, В.В. Зацарний, Н.М. Заверуха; – К.: “Каравела”; 2022. – 344 с.
12. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 288 с.
13. Охорона праці в медичній галузі: підручник /О. П. Яворовський, І. Ст. Сергета, Ю. О. Паустовський, Ст. І. Зенкіна; – К.: “Медицина”, 2021. – С.488

16. Інформаційні ресурси

1. <https://knmu.edu.ua/>
2. <http://repo.knmu.edu.ua/>
3. <http://pim1.kharkov.ua/navchalno-metodichna-direktoriya/spec-likuvalna-sprava/propedevtika-vnutrishnoyi-meditsini/>
4. <http://distance.knmu.edu.ua/login/index.php>
5. Офіційне інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua>
6. Верховна Рада України - <http://www.rada.gov.ua>
7. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
8. Міністерство освіти і науки України - <http://www.mon.gov.ua>
9. Міністерство охорони здоров'я України - <http://www.moz.gov.ua>
10. Всесвітня організація охорони здоров'я - <http://www.who.int>
19. 2015. – 175 с

Зав.кафедри медицини
катастроф та військової
медицини

Волкова Ю. В.